

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I: Aneta Bărbătescu cu V. Nițescu și alta. — Observațiune de S. R.*

Curtea de apel din Craiova, secțiunea I: Ecaterina Dumitrescu cu N. Dumitrescu.

Tribunalul județului Vâlcea: Cesiune de drepturi litigioase. — Observație de tl-l D. Alexandrescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA I.

Audiența dela 6 Octombrie 1915

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Aneta Bărbătescu cu V. Nițescu și alta

IMOBIL DOTAL.—REGULA CĂ CINE POATE ÎNSTRĂINĂ POATE ȘI IPOTECĂ.— DACĂ SE APLICĂ ÎN MATERIE DE DOTĂ.— ART. 1769 C. CIV.

IMOBIL DOTAL.—CLAUZĂ DE ÎNSTRĂINARE.— DACĂ IMPLICĂ DREPTUL DE A IPOTECĂ.— ART. 1248, 1252 ȘI 1269 C. CIV.

1⁰ Regula generală din art. 1769, după care cine poate înstrăina poate și ipotecă, neavând alt scop decât acela de a determina capacitatea cerută pentru a putea ipotecă, nu-și poate avea aplicațiune într'o materie specială, cum este dota, în care, în interesul conservării dotei și al protecțiunii femeii, dreptul de a ipotecă a fost separat de acela de a înstrăina.

Astfel fiind, Curtea de apel a interpretat greșit și deci a violat art. 1248, 1252 și 1769 cod. civ., când a decis că, în sensul acestor articole, dreptul de a înstrăina imobilul dotal cuprinde virtual și dreptul de a-l ipotecă.

2⁰ Clauza prin care se permite înstrăinarea sau ipotecarea imobilului dotal, fiind derogatorie dela regula comună a inalienabilității, este de strictă

interpretare, așa că o clauză formulată în acești termeni: «imobilele dotale se pot înstrăina», nu implică că părțile și-au rezervat și dreptul de a ipotecă, întrucât în accepțiunea sa proprie noțiunea de înstrăinare nu cuprinde în sine și pe aceea de ipotecare.

No. 539.— Casată, în urma recursului făcut de Aneta Bărbătescu, decizia Curții de apel din Galați, sect. II, No. 24 din 1915, în proces cu V. Nițescu și alta.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de dl consilier Alex. D. Dobriccanu; dl avocat I. Marinescu, pentru recurentă, în dezvoltarea motivelor de casare; dl avocat I. Emandi, pentru intimat, în combateri.

Curtea, deliberând,

Având în vedere că, procesul desbătut înaintea instanțelor de fond, are de obiect acțiunea introdusă de Aneta Bărbătescu, azi recurentă, contra Mariei Ionescu și cesionarului acesteia, V. Nițescu, pentru anularea actului prin care recurenta a ipotecat Mariei Ionescu moșia sa dotală, Bălăneasca, pentru un împrumut de 6.000 lei, ipotecă ce a fost contractată pe temeiul următoarei clauze din contractul de căsătorie: «imobilele dotale se pot înstrăina de comun acord, cum interesele noastre vor fi»;

Că, această acțiune a fost respinsă de Curtea de apel, prin decizia atacată, pe două temeuri: 1⁰ că, în sensul art. 1248 și urm., combinate cu art. 1769 din codul civil, dreptul de a înstrăina imobilul dotal, rezervat de părți prin contract, cuprinde virtual și dreptul de a-l ipotecă; și 2⁰ că, din examenul clauzei din contract, mai sus reprodusă, rezultă că intențiunea părților a fost de a-și rezerva atât dreptul de a în-

străină direct imobilul dotal prin vânzare sau schimb, cât și dreptul de a-l înstrăina indirect, ipotecându-l.

In ce privește temeiul de drept al deciziei și asupra motivului de casare astfel formulat:

«Exces de putere, greșită interpretare și violarea art. 1248, 1252 și 1769 c. civ. Curtea de apel din Galați, prin deciziunea atacată cu recurs, stabilește, în drept, că, facultatea pe care și-a rezervat-o soții prin contractul dotal de a înstrăina imobilele dotale, cuprinde implicit și pe aceea de a le putea ipoteca, și argumentele sunt următoarele: a) legiuitorul, prin art. 1248 c. civ., vorbind despre înstrăinare și despre ipotecă, nu înseamnă că a voit să vizeze două deosebite drepturi, să creeze două distincte incapacități, ci numai să înlăture orice controverse care s'ar fi putut naște față cu dispozițiile art. 1769 c. civ., după care, cine are capacitatea de a înstrăina un imobil, poate a-l și ipoteca; b) ideea că ipoteca este implicit cuprinsă în înstrăinare, rezultă din împrejurarea că legiuitorul, prin articolele următoare 1249, 1252, 1253 c. civ., deși nu vorbește decât de înstrăinare, totuși dreptul de ipotecă este deopotrivă admis în toate cazurile prevăzute de acele articole. Judecând astfel, Curtea de Galați interpretează greșit și violează menționatele texte de lege. În adevăr, textul art. 1249 c. civ. e categoric, lămurit și nesusceptibil de interpretare.

«Legiuitorul prevede în mod expres și distinct înstrăinarea și ipoteca, două noțiuni cu totul deosebite, ce nu se pot confundă, și pentru exprimarea căroră limbajul are două diferite cuvinte, cu deosebiri înțeles etimologic, înstrăinarea și ipoteca fiind două acte juridice care diferă esențialmente între ele, prin natura, caracterul și efectul lor. Această firească distincție e, de altfel, de tradiție, căci așa eră și în dreptul roman; iar legiuitorul român, după 22 ani dela confecționarea codului civil, a repetat-o și accentuat-o prin art. 16 c. com. Dacă, dezvoltând și arătând excepțiile enunțate de art. 1248 c. civ., legiuitorul nu mai vorbește în articolele următoare decât de înstrăinare, cum a făcut adesea când vorbește de *eo quod plerumque fit*, aceasta nu înseamnă că textele menite să desvolte și să arate excepțiile enunțate de art. 1248 c. civ., pot să înlăture sau să modifice principiul stabilit prin acel articol, ștergând distincția firească și explicabilă, pe care o face între înstrăinare și ipotecă; din potrivă, principiul vădit și incontestabil, stabilit prin acest din urmă text, e de natură să completeze omisiunea din articolele următoare, în sensul că excepțiile prevăzute prin art. 1249—1254 c. civ., se aplică deopotrivă și pentru înstrăinare și pentru ipotecă, ceea ce rezultă în mod precis din chipul cum aceste articole sunt înserate și din chipul cum e redactat art. 1248 c. civ.

«In ce privește, principiul consacrat de legiuitor prin art. 1769 c. civ., e fără îndoială incontestabil, dar acest principiu nu poate influența întru nimic textul categoric al art. 1248 c. civ., în sensul că rezerva dreptului de înstrăinare — care presupune o capacitate generală — cuprinde implicit și rezerva dreptului de a ipoteca; a trage o astfel de concluzie, înseamnă a confundă capacitatea cu rezerva unui drept într'o materie de strictă interpretare».

Având în vedere că, după art. 1248 c. civ., nici bărbatul, nici femeia, nici amândoi împreună, nu pot a înstrăina, nici a ipoteca imobilul dotal, afară numai dacă înstrăinarea s'a permis prin contractul de căsă-

torie sau dacă înstrăinarea s'ar face pentru unul din cazurile prevăzute de art. 1250, 1253 și 1254 c. civ., de unde rezultă că inalienabilitatea imobilului dotal este regula aplicabilă în toate celelalte cazuri, iar în străinarea este excepția; că, prin nici unul din menționatele texte, în care s'a dat femeii dreptul de a înstrăina, nu i s'a dat și dreptul de a ipoteca imobilul dotal;

Având în vedere că, atunci când înstrăinarea este permisă prin contractul de căsătorie — caz prevăzut de art. 1252 — acest drept nu cuprinde și dreptul de a ipoteca; că, dacă ar fi astfel, legiuitorul nu s'ar fi servit de acești doi termeni în acelaș timp în art. 1248; că, din potrivă, el oprind în mod expres atât înstrăinarea, cât și ipotecarea, a înțeles să nu confunde aceste drepturi distincte și prin natura și prin efectele lor, după cum nu le confundă și în alte părți ale codului civil, ca în art. 113, 199, 401, 445 și 458;

Că, distincțiunea între aceste drepturi — tradițională de altfel, de oarece dreptul roman, deși permitea bărbatului înstrăinarea cu consimțământul soției, oprea totuși ipotecarea imobilului dotal — se poate justifica prin teama legiuitorului că femeia ar putea mai ușor contracta o ipotecă, care prezintă un pericol în aparență mai depărtat, dar în realitate mai ruinător, decât o înstrăinare care aduce deposedarea actuală a imobilului și o pierdere care se simte imediat;

Considerând, prin urmare, că, dacă în interesul conservării și al protecțiunii femeii, dreptul de a ipoteca a fost separat de acela de a înstrăina, regula generală din art. 1769, după care cine poate înstrăina, poate și ipoteca, nu-și poate avea aplicațiune într'o materie specială, cum este dota;

Că, în adevăr, pedeparte, dispozițiunea art. 1769 nu trebuie înțeleasă în sensul că dreptul de a înstrăina implică neapărat și pe acela de a ipoteca, căci obiectul acestui articol nu eră de a declară inseparabile aceste două facultăți, ci numai de a dispune că pentru a putea ipoteca, se cere capacitatea de a înstrăina;

Că, astfel sunt formulate dispozițiunile corespunzătoare din art. 2124 din codul francez și art. 73 din legea belgiană, și din nimic nu rezultă că legiuitorul nostru, dând art. 1769 o redacțiune mai scurtă, a voit să schimbe sensul acestei dispozițiuni, care nu avea alt scop decât de a determina capacitatea cerută pentru a putea ipoteca;

Că, în orice caz, în materie de dotă imobiliară, inalienabilitatea fiind principiul, orice derogatiune trebuie interpretată în mod restrictiv și, prin urmare, din clauza prin care soții au admis facultatea de a înstrăina, nu se poate deduce că ei au admis și pe aceea mai periculoasă de a ipoteca;

Considerând că, din facultatea recunoscută tribunalului prin interpretarea legii, de a autoriza ipoteca în cazurile excepționale în care e permisă înstrăinarea, nu se poate deduce că aceeași interpretare trebuie admisă și pentru clauze din actul dotal, care declară posibilă înstrăinarea;

Că, în adevăr, pedeoparte, facultatea recunoscută judecătorului se poate sprijini și pe art. 16 din codul comercial, care vorbind de cazurile în care codul civil prevede ipotecarea imobilului dotal, nu a putut avea în vedere decât pe acelea în care codul civil autoriză înstrăinarea, căci nu este nici un alt caz în care codul civil să prevadă ipotecarea;

Că, pe lângă aceasta, dacă este natural de a admite că, pentru momentul în care înstrăinarea imobilului dotal se impune, legiuitorul nu a putut înțelege să oprească pe judecător de a permite o măsură mai puțin gravă prin efectele ei imediate, nu se poate deduce prin interpretarea voinței soților, cari au stipulat ca principiu inalienabilitatea, că admitând clauza care declară în viitor posibilă înstrăinarea, au admis și facultatea mai periculoasă de a ipoteca;

Că, așa fiind, Curtea de apel a interpretat greșit și deci a violat art. 1248, 1252 și 1769 c. civ., când a decis că, în sensul acestor articole, dreptul de a înstrăina imobilul dotal cuprinde virtual și dreptul de a-l ipoteca.

În ce privește temeiul de fapt al deciziei și asupra motivului de casare, astfel formulat:

«Exces de putere și greșită interpretare a contractului dotal, autentificat de tribunalul Vlașca, sub No. 283 din 1906, cu violarea art. 977 c. civil. Curtea de apel din Galați, prin deciziunea atacată cu recurs, stabilește pe cale de interpretare, că facultatea rezervată de soți, prin contractul dotal, autentificat de tribunalul Vlașca, sub No. 283 din 1906, ca de comun acord, să înstrăineze imobilele, cum interesele vor fi, implică în sine facultatea de a ipoteca, sub cuvânt că expresiunea «cum interesele vor fi», întrebuițată în acel act, nu se referă la necesitatea de a înstrăina, de oarece în acest caz părțile s'ar fi servit de cuvântul *când*, ei la însuș modul de înstrăinare, fie că e vorba de o înstrăinare directă, ca vânzarea, schimbul, etc., fie că e vorba de o vânzare indirectă: ipoteca. Judecând astfel, Curtea schimbă și denaturează sensul literal al termenilor clari și preciși, cuprinși în

convențiunea supusă examenului său, ceea ce constituie un vădit exces de putere și o greșită interpretare a contractului, cu nesocotirea și răsturnarea principiilor edictate de art. 977 c. civ., căci, dacă legea îngăduie judecătorului să interpreteze contractele, după intenția părților, iar nu după sensul literal al termenilor, nu însemnează că da justiției puțința de a atribui părților contractante intenții care de nicăeri nu rezultă și pe cari în mod fictiv le deduce prin schimbarea sensului literal al expresiilor clare și precise, cuprinse în contract. A interpreta o convențiune după intenția părților, nu însemnează să atribue contractanților intenții trase din schimbarea și denaturarea termenilor întrebuițati de părți, cum a făcut Curtea de Galați, schimbând înțelesul clar și unic al cuvântului *înstrăinare*, atunci când din întreg cuprinsul contractului nu rezultă că părțile, întrebuițând această expresie, ar fi avut intențiunea de a conveni altceva de cât aceea care indică sensul literal și etimologic al cuvântului întrebuițat: alienarea printr'un act translativ de proprietate».

Considerând că interdicțiunea de a înstrăina sau ipoteca imobilul dotal, fiind creată în interesul femeii, aceasta poate renunța la protecțiunea legii și deci să consimtă, prin contractul de căsătorie, fie la înstrăinarea, fie la ipotecarea lui; că, însă, o asemenea clauză fiind derogatorie dela regula comună a inalienabilității, trebuie să fie strict interpretată; că, în speță, termenii clauzei din contract «imobilele dotale se pot înstrăina», nu implică că părțile și-au rezervat și dreptul de a ipoteca, întrucât, în accepțiunea sa proprie, noțiunea de înstrăinare nu cuprinde și pe cea de ipotecare;

Că, a deduce facultatea de a ipoteca din cuvintele «cum interesele vor fi», este a denatura cu totul sensul acestor cuvinte;

Că, dar, Curtea de apel, când decide că prin clauza de mai sus părțile au voit să-și rezerve atât dreptul de înstrăinare directă, cât și cel de înstrăinare indirectă, cum este ipoteca, denaturează termenii clari și preciși ai actului și comite un exces de putere;

Că, prin urmare, ambele motive de casare se găsesc întemeiate și recursul urmează să fie admis.

Pentru aceste motive, casează.

Observațiune. — Inalienabilitatea fondului dotal eră la Romani o condiție de esența regimului dotal și de ordine publică, la care părțile nu puteau derogă prin convențiile lor. Tot astfel, după codul Calimach, eră oprit soților «de a face alcătuirii căsătorești într'acest chip ca să aibă voe a înstrăina lucrurile nemiscătoare a zestrei». Legiuitorul modern, menținând principiul inalienabilității, nu a mai făcut însă dintr'însa o condiție de esența regimului dotal, ci numai de natura lui, de vreme ce art. 1252 c. civ. permite soților a o înlătură prin contractul lor matrimonial. Este însă nevoie pentru aceasta de o clauză expresă, care constituind o derogare dela principiul general înscris în art. 1248

c. civ., este de strictă interpretare (V. Planiol, III, No. 1547; D. Alexandrescu, t. VIII, p. 263 și autoritățile citate în nota 1).

Jurisprudența a avut ocaziunea de a decide, în baza acestor principii, că clauza prin care se permite înstrăinarea imobilului dotal nu cuprinde facultatea de a ipoteca, idee pe care o găsim reprodușă și în art. 16 c. com. Aici nu se aplică adagiul cunoscut, *qui peut le plus, peut le moins*, pentru că ipoteca este mai periculoasă decât înstrăinarea directă, și soții, în momentul contractării împrumutului, nu-și dau bine seama de pericolele ei (Vezi, în sensul deciziunii de mai sus, t. Ilfov I, 1 Noembrie 1879, *Dreptul* din 1879, No. 47, p. 387; *ibidem*, 24 Octombrie 1901, *Dreptul* din 1901, No. 84, p. 814; C. Galați I, 13 Ianuarie 1900, *Dreptul* din 1900, No. 16, pg. 130. — *Contra*: C. Buc. I, 24 Ianuarie 1879, *Dreptul* din 1879, No. 20, p. 180; Cas. I, 4 Ianuarie 1890, *Dreptul* din 1890, No. 47, p. 374; t. Ilfov I, 24 Octombrie 1901, *Dreptul* din 1901, No. 84, pag. 814; C. Galați I, 1 Aprilie 1903, *Dreptul* din 1903, No. 39, p. 320 și *Cr. judiciar* din acelaș an, No. 16, p. 390, cu observațiunea doctrinală a d-lui profesor D. Alexandrescu).

S. R.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA

SECȚIUNEA I

Audiența dela 3 Decembrie 1914

Președinta d-lui D. Gârleșteanu, prim-președinte

Ecaterina Dumitrescu cu N. Dumitrescu

IPOTECĂ. — TITLU EXECUTOR. — TERȚIU. — URMĂRIRE. — ART. 1746 C. CIV. — ART. 378 PR. CIV. — CONFUZIUNE. — STINGEREA OBLIGAȚIUNILOR. — CALITATEA DE DEBITOR ȘI CREDITOR. — ART. 1154 C. CIV.

¹⁰ Ipoteca fiind un drept real, creditorii ipotecari pot să urmărească imobilele ipotecate și să ceară scoaterea lor în vânzare, în mâinile oricui s'ar găsi, fără să fie nevoie ca, față cu acest detentor, să se judece mai întâiu spre a-și valida dreptul său.

²⁰ Nu poate să existe confuziune, când creditorul a renunțat la moștenirea debitorului, pentru că, în acest caz, patrimoniile lor nu au putut fi confundate și când nu se întrunește pe capul unei aceleiaș persoane calitatea de debitor și creditor, nu se poate operă stingerea unei obligațiuni prin confuziune.

Curtea,

Asupra apelului făcut în termen de Ecaterina Dumitrescu, prin petițiunea înregistrată la No. 5727 din 1913, în contra sentinței civile a tribunalului Prahova, secția I, No. 308 din 1913, prin care s'a admis contestația făcută de Nicolae Dumitrescu, din comuna Văleni-de-Munte, județul Prahova, în contra urmării și vânzării averii sale imobile, cerută de Ecaterina

Dumitrescu, s'a anulat afiptele și publicațiunile de vânzare, s'a scos de sub urmărire averea imobilă prevăzută în afiptul No. 19455 din 1913;

Având în vedere că sentința tribunalului Prahova, secția I, No. 308 din 1913, fiind apelată, Curtea de apel din București, secția I, prin deciziunea cu No. 192 din 10 Noembrie 1913, a respins apelul ca nefondat; că, făcându-se recurs în Casație în contra acestei deciziuni, Inalta Curte de casație și justiție, secția II, prin deciziunea sa cu No. 38 din 10 Februarie 1914¹⁾, a casat menționata deciziune, trimitând afacerea a se judecă de către această Curte de apel din Craiova;

Având în vedere faptele procesului și actele prezentate de părți, din care rezultă că Leanca G. Lăzăroiu, din comuna Văleni-de-Munte, având o creanță dotală în sumă de lei 14.152, bani 22, asigurată prin o ipotecă legală în averea imobilă a soțului său Gh. Lăzăroiu, din comuna Văleni-de-Munte, înscrisă în registrele de inscripțiuni prin ordonanța tribunalului Prahova, secția I, din 5 Februarie 1873, s'a reînnoit prin acea cu No. 191 din 21 Iulie 1904; că, soțul său fiind în viață, împreună cu dânsa, prin actele de vânzare din 17 Martie 1883 și 26 Februarie 1887, vinde fiului lor, Nicolae Lăzăroiu, averea pusă ca garanție pentru asigurarea dotei; că, încetând din viață Gh. Lăzăroiu la 22 Iulie 1903, Nicolae G. Lăzăroiu, fiul său, vinde și el, la rândul său, averea cumpărată dela tatăl său, prin actul de vânzare cu data 28 Iulie 1903, intimatului Nicolae Dumitrescu; că, la 1906, Leanca Lăzăroiu, mama lui, cesionează drepturile sale constatate prin această inscripție ipotecară lui Simion Pisău, iar după încetarea acesteia din viață, Simion Pisău, la rândul său, retrocedează la opt moștenitori ai Leancăi Lăzăroiu această creanță, și doi dintre acești moștenitori, anume Nicolae G. Lăzăroiu și G. Georgescu, cesionează părțile aferente, prin actul autentificat de tribunalul Prahova, secția I, la No. 1702 din 1908, d-nei Ecaterina Dumitrescu, apelanta de azi, care acționează în judecată pe moștenitorii defunctului Gh. Lăzăroiu, anume Niță G. Lăzăroiu și Apostolache Gh. Lăzăroiu, singurii moștenitori prezumtivi cari nu renunțaseră la succesiunea tatălui său, recunoscându-i-se, prin sentința tribunalului Prahova, secția II, No. 292 din 1910, dreptul la două din opt părți din creanța arătată mai sus, în sumă de lei 14.152, bani 22, obligând pe cei

1) Vezi *Dreptul* No. 23 din 1914, p. 182.

doi moștenitori ca să-i plătească suma de lei 3.538, bani 05; că, această hotărîre, rămânând definitivă, Ecaterina Dumitrescu o pune în curs de executare, cerând scoaterea în vânzare a imobililor ipotocate pentru plata creanței dotale prevăzută mai sus, imobile care se găseau în posesiunea contestatorului Nicolae Dumitrescu, prin vânzarea ce-i făcuse Nicolae G. Lăzăroiu, unul din moștenitorii defunctei Leanca G. Lăzăroiu, care a ridicat contestația admisă de tribunal prin sentința apelată;

Având în vedere că apelanta, în susținerea apelului său, cere admiterea apelului și respingerea contestației, pentru motivul că ipoteca, fie convențională, fie legală, dă dreptul de a urmări imobilul în mâinile oricărui terțiu deținător, indiferent dacă titlul executor este contra actualului sau fostului detentor, întrucât imobilul este garanția specială a creanței a cărei executare se face, iar intimatul opune că, după art. 378 pr. civilă, nici o urmărire asupra bunurilor mobile sau imobile, nu poate avea loc decât în virtutea unui titlu executor, așa că o obligațiune nu poate servi de bază unei urmăririi silite, dacă nu există un titlu executor pus pe o hotărîre definitivă sau pe un act autentic;

Considerând că, ipoteca fiind un drept real, creditorii ipotecari au drept să urmărească imobilele ipotocate și să ceară punerea lor în vânzare, în mâna ori cărui detentor s'ar găsi, fără să fie nevoie ca, față cu acest detentor, să se judece mai întâi spre a-și valida dreptul său;

Că, întrucât apelanta Ecaterina Dumitrescu, are o hotărîre definitivă în contra moștenitorilor defunctului Gh. Lăzăroiu, cari datorau dota în sumă de lei 14.152 și bani 22, garantată prin ipotecă legală asupra imobilelor cumpărate de intimat, numai pe baza acestei hotărîri apelanta este în drept să urmărească averea ce i s'a ipotecat, și care se deține de către Nicolae Dumitrescu, pentru că, conform art. 1791 c. civ., detentorul unui imobil ipotecat, prin efectul inscripțiunei ipotecare, pe care este dator să o cunoască, este ținut la sarcina de care este grevat imobilul ce a cumpărat, prin urmare acest motiv se privește ca nefondat.

Considerând că, în al doilea loc, intimatul susține că, de oarece unul dintre cedenții apelantei, anume Nicolae Lăzăroiu, fiind și cumpărător, prin actele de vânzare din 17 Martie 1883 și 26 Februarie 1887, a aversei ipotocate, și moștenitor în momentul când au făcut cesiunea, nu puteau cedă nimic apelantei, întrucât s'a

operat confuziunea asupra persoanei sale de creditor și debitor;

Considerând că, din examinarea actelor de vânzare, cu data 17 Martie 1883 și 26 Februarie 1887, rezultă că, în adevăr, Nicolae Lăzăroiu a cumpărat dela tatăl său averea pusă ca ipotecă pentru garantarea dotei mamei sale, dar pentru că, renunțând la moștenirea acestuia, patrimoniul său nu s'a putut confunda cu al tatălui său, și după cum el, ca cumpărător al acestei averse imobiliare, a cumpărat cu această sarcină ipotecară, fiindcă mama sa se găsea în viață în momentul acestei cumpărări, tot cu această sarcină imobilul a trecut și la noul cumpărător; că, pentru a exista stingerea obligațiunei prin confuziune, așa precum pretinde intimatul, trebuia ca înainte de cesiunea făcută de Nicolae Lăzăroiu, el să fi fost și creditorul și debitorul acestei creanțe; or, după cum s'a arătat mai sus, el, renunțând la succesiunea tatălui său, și mama sa fiind în viață, creanța ipotecară a subsistat și în mod valabil a fost transmisă prin cesiune Ecaterinei Demetrescu;

Considerând că, nu se poate trage nici o prezumție în favoarea intimatului din faptul că, în actele de vânzare prin care Nicolae Lăzăroiu a cumpărat dela tatăl său averea ipotecată, se găsește iscălită și mama lui, Leanca Lăzăroiu, pentru că, din examinarea acestor acte de vânzare și chiar însuș a faptului că această avere a fost pusă ca garanție pentru plata dotei, se vede că eră averea tatălui, iar mama lui a iscălit în aceste acte fără nici o calitate;

Că, din faptul că mama sa a iscălit, împreună cu tatăl său, actele de vânzare, nu se poate trage nici prezumțiune că mama sa a renunțat la garanția ipotecară, fiindcă renunțările de drepturi trebuie să fie formulate, și ele nu se prezumă niciodată, cu atât mai mult, cu cât este dovedit, în fapt, că mama sa, Leanca Lăzăroiu, posterior acestei vânzări, la 21 Iulie 1904, cere și obține reînnoirea inscripțiunei ipotecare, ceea ce dovedește pe deplin tocmai contrariul că ea a voit să-și conserve dreptul său;

Considerând că, în urma înstrăinării acestor imobile, făcute cu sarcina de mai sus, Nicolae Lăzăroiu, devenind și moștenitorul mamei sale pentru o parte din această creanță, eră în tot dreptul să o cedeze, cum a și făcut, fiindcă el înstrăinase imobilul cumpărat dela tatăl său mai înainte de a se naște pentru dânsul dreptul de moștenitor la parte din această

creanță și, prin urmare, nu poate să existe confuziunea invocată de intimat, căci el a renunțat la moștenirea tatălui său, așa că nu poate să fie debitor al creanței arătată mai sus, și când nu se întrunește pe capul unei aceleiaș persoane calitatea de debitor și creditor, nu poate să existe confuziune, deci și acest motiv urmează a se privi ca nefondat.

Considerând că, se mai invocă de către intimat că, în cazul când ar fi ținut de garanția ipotecară arătată mai sus, în tot cazul, această garanție să fie redusă la $\frac{2}{8}$ din totalul de 12.000 lei, atât pentru cât s'a reînnoit inscripțiunea ipotecară, iar nu din cel de 14.152 lei și 22 bani, pentru cât se urmărește;

Considerând că, și acest motiv este nefondat, pentru că reînnoirea ipotecei la 21 Iulie 1904, deși prevede numai 12.000 lei, însă referindu-se la dota constituită soției Leana G. Lăzăroiu, prin actul său dotal din 17 Decembrie 1845, și la vechia inscripțiune, care amândouă prevăd suma de lei 14.152, bani 22, inscripția nu a putut să fie reînnoită decât pentru întreaga această sumă, așa precum există înscrisă de mai înainte, în registre și constatată prin actul dotal, iar limitarea ei la 12.000 lei, prin a doua inscripție, nu se poate considera decât ca o eroare a tribunalului care a ordonat reînnoirea;

Considerând că intimatul deși mai invocă, ca ultim motiv, că are un act dotal dela soții Lăzăroiu, prin care îi constituie ca dotă o parte din averea ipotecată, această avere fiind dotală, nu s'ar putea urmări, din examinarea actului pretins act dotal, prezintat de intimat, se vede că este o copie, fără nici o existență legală, neavând nici o autentificare, prin urmare, nu se poate lua de bază pentru dovedirea dreptului ce pretinde, așa că și acest motiv are a fi respins ca nefondat.

Că, dar, față cu argumentele de mai sus, Curtea urmează a admite apelul Ecaterinei Dumitrescu, a reformă în totul sentința apelată și a respinge ca nefondată contestația făcută la tribunal de Nicolae Dumitrescu, menținând urmărirea cerută de apelant;

Având în vedere că apelanta a cerut să fie obligat intimatul să-i plătească și cheltueli de judecată, cum dânsa a făcut cheltueli în procurarea actelor necesare și cu plată de avocat, cum și cu transportarea procuratorului său la reședința Curții, potrivit art. 156 pr. civ., Curtea, în suverana sa apreciere, fixează cheltuelile de judecată la suma de lei 200, plus taxele de

executare, la plata cărora urmează a obligă pe intimat către apelant;

Având în vedere că intimatul pierzând în acest proces, față de apelantă, cum aceasta a fost scutită în apelul său de taxele și timbrele de care urmă a uză, dacă nu s'ar fi servit cu act de paupertate, Curtea, potrivit art. 44 din legea timbrului, urmează a obligă pe intimat să plătească către Stat suma de lei 227, bani 50, și portăreilor lei 85, bani 50, timbrele și taxele de care a fost scutită cu act de paupertate.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Al. Radian, și în neunire cu concluziunile d-lui procuror, admite apelul, etc.

Semnați: D. Gârlișteanu, I. Sinescu, Al. Radian,
P. Neatzu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI VÂLCEA

Audiența dela 9 Mai 1915

Președinta d-lui N. C. Georgescu, judecător de ședință
Cesiune de drepturi litigioase

CESIUNE DE DREPTURI LITIGIOASE.— MAGISTRAȚI.— AVOCAȚI.— CE SE ÎNȚELEGE PRIN DREPTURI LITIGIOASE.— PROCES ÎNCEPUT ÎNAINTEA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI.— ART. 1309 ȘI 1403 C. CIV.

ACT SUB SEMNĂTURĂ PRIVATĂ.—CHITANȚĂ.—DATĂ CERTĂ.— APLICAREA ART. 1182 C. CIV.

10 Pentru a se declară nulă o cesiune de drepturi făcută unui magistrat sau unui avocat, trebuie ca dreptul cedat să fie litigios.

Cu toată controversa ce există asupra acestui punct, în art. 1309 c. civ., ca și în art. 1403 din acelaș cod, un drept se socotește litigios atunci când, în momentul cesiunii, există proces înaintea instanțelor judecătorești, de care proces atârnă consfințirea de către justiție a existenței sau a inexistenței acelu drept.

20 Orice act sub semnătură privată, prin urmare și chitanța care constată plata unei sume de bani, spre a putea fi opozabilă terților interesați, deci și cesionarului unei creanțe, trebuie, conform art. 1182 din codul civil, să fi dobândit dată certă prin înfățișarea ei înaintea unei dregătorii publice; altfel acea instanță nu este opozabilă terților*).

Tribunalul,

Având în vedere că părâții au cerut a se respinge ca neîntemeiată acțiunea intentată de reclamant, pe

*) Legea vorbind, în termeni generali, prin dregătorie publică se înțelege orice autoritate, iar nu numai acelea competente de a legaliza sau autentifica actele, căci data certă nu dă valabilitatea unui act, ci constată numai existența lui la o anumită epocă. Astfel fiind, deși din cauza incompetenței, legalizarea primăriei ar fi nulă, actul a dobândit însă dată certă la acea epocă prin înfățișarea și înregistrarea lui la o autoritate publică. Cas. s. II. Bult. 1913, pg. 1201.

următoarele două motive: 1° că reclamantul nu putea să devie cesionar de drepturi litigioase pendente în circumscripția Curței de apel din Craiova, unde el este înscris și pledează ca avocat; 2° că pârâții achitase creditorului lor E. Moscuna sumele ce-i datorau, după cum au dovedit cu chitanțele sub semnătură privată, ce au depus la dosar și, ca atare, creditorul lor E. Moscuna, cesionează reclamantului o creanță achitată.

Asupra primului motiv de respingere invocat de pârâți;

Având în vedere că legiuitorul, în dorința de a îndepărta orice umbră de îndoială asupra influenței ce ar putea să exercite în distribuirea justiției anumite persoane, care colaborează sau iau parte la împărțirea dreptății, prin art. 1309 c. civil, a stabilit că judecătorii, supleanții, membrii ministerului public și avocații, nu se pot face cesionari de drepturi litigioase, care sunt de competența Curței de apel în a cărei circumscripție își exercită funcțiunile lor, sub pedeapsă de nulitate, cheltueli și daune interese;

Având în vedere că, pentru a se declară nulă o cesiune de drepturi făcută unui magistrat sau unui avocat, trebuie, în prealabil, a se stabili că drepturile cesionate au caracterul de a fi litigioase;

Având în vedere că, deși în doctrină, se susține de unii autori contrariul, totuși tribunalul apreciază că un drept nu poate fi litigios decât atunci când este început procesul înaintea instanțelor judecătorești, de care proces atârnă consfințirea de către justiție a existenței sau inexistenței aceluși drept litigios (Planiol, II, 1454, nota 2; Fenet, II, p. 336, Baudy-Lacantinerie...);

Având în vedere că așa trebuind interpretat înțelesul restricției cuprinse în art. 1309 c. civil, trebuie să vedem dacă dreptul cesionat reclamantului, care necontestat profesează avocatura în circumscripția Curței de apel din Craiova, căreia aparține și acest tribunal, întrunește sau nu caracterul unui drept litigios;

Că, din constatările făcute de tribunal, se vede cu certitudine că, la 1 Aprilie 1909, data actului de cesiune intervenit între pârât și reclamant, nu există nici un litigiu înaintea instanțelor judecătorești între părți, și aceasta se învederează cu atât mai mult cu cât la 31 Ianuarie 1911, pârâții plătesc parte din creanța cesionată, iar prin somația cu data de 20 Aprilie 1909, dânsii pretind că au plătit anticipat, cu chitanțele sub semnătură privată, fără dată certă, ceden-

tului, sumele ce aveau să-i plătească până la 1 Aprilie 1912 și, deci, refuză să le plătească reclamantului, și în loc să le impute cedentului, îi mai plătesc acestuia din urmă și dobânda până la Februarie 1913, ceea ce nici într'un caz nu puteau face, chiar dacă chitanțele în chestiune ar fi avut dată certă;

Având în vedere că, așa fiind lucrurile, este neîndoios că creanța cedată nu eră o creanță litigioasă și, ca atare, urmează a se respinge finea de neprimire a pârâților.

Asupra celei de a doua cereri a pârâților:

Având în vedere că, prin art. 1182 din codul civil, se stabilește regula că orice act sub semnătură privată, pentru a putea fi opozabil terților interesați, trebuie să fi dobândit dată certă prin înfățișarea lui înaintea unei dregătorii publice;

Având în vedere că chitanțele prezentate de pârâți nu numai că nu au dată certă, dar nici nu sunt măcar timbrate conform legii timbrului și, ca atare, nu pot fi opozabile terților, cum este în speță reclamantul cesionar, și nici nu pot fi ținute în seamă în justiție; că, așa fiind, și această fine de neprimire a pârâților este neîntemeiată și, ca atare, urmează a fi respinsă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător N. C. Georgescu, admite în parte acțiunea, respinge finele de neprimire invocate, etc.

Semnați: N. C. Georgescu, Dan Iancovescu.

Observațiune.— Chestiunea judecată de tribunalul Vâlcea, prin sentința ce publicăm astăzi, este gravă, pentru că unul din punctele ei atinge prestigiul și demnitatea magistraturei. Iată despre ce este vorba:

Un avocat din resortul Curței din Craiova, al cărui nume nu figurează, nu știm pentru ce, în copia sentinței tribunalului ce ni s'a dat, cumpără o creanță nelichidată printr'o sentință definitivă.

Art. 1309 din codul civil oprind pe unii funcționari judecătorești, pe avocați (auxiliarii justiției) și chiar pe apărătorii de pe lângă judecătorii de ocoale¹⁾ de a cumpără drepturi litigioase, ce sunt de competența Curței în a cărei circumscripție își exercită funcțiunile și profesiunea lor, chestiunea este de a se ști ce se înțelege prin expresiunea *drepturi litigioase*, ce figurează în art. 1309 și 1402, 1403 c. civil.

1) Cpr. C. București și Trib. Ilfov, *Cr. judiciar* din 1903, No. 86 și *Dreptul* din 1904, No. 1. Mai vezi Trib. Roman, *Dreptul* din 1914, No. 78, p. 619 urm. (cu nota d-lui S. Rădulescu); Cas. rom. *Jurisprudența română* din 1915 No. 11, p. 166, No. de ordine 147 și No. 14, p. 213. No. de ordine 197 (decizie publicată de două ori).

Atât doctrina cât și jurisprudența sunt aproape unanime pentru a decide că aceste cuvinte au un alt sens în art. 1309, decât acela pe care-l au în art. 1402, 1403.

În art. 1309 este, în adevăr, vorba de prestigiul magistraturii și a auxiliarelor ei, pe când nimic din toate acestea nu există în cazurile art. 1402, 1403.

«Un juge est établi pour terminer les contestations des parties, a zis Portalis în expunerea de motive, et non pour en trafiquer» 2):

Motivele care au făcut pe legiuitor să edicteze dispoziția art. 1309 din codul civil, interesând în gradul cel mai înalt ordinea publică, ușor se poate înțelege pentru ce art. 1309 este mai riguros decât art. 1402, 1403.

Iată pentru ce se decide, în genere și cu drept cuvânt, că definiția drepturilor litigioase, dată de art. 1403 c. civil, care cere pentru ca un drept să poată fi considerat litigios, ca în momentul vânzării să existe proces sau contestație asupra fondului dreptului 3), nu se aplică atunci când este vorba de interpretarea art. 1309 din acelaș cod, simpla eventualitate sau posibilitate a unei contestații serioase fiind de astădată, suficientă, judecătorii fondului având în această privință, o latitudine de apreciere 4).

Aceasta eră și teoria lui Pothier 5), care zicea că drepturile litigioase sunt acele ce sunt sau pot fi contestate (*les créances qui sont contestées ou peuvent l'être en total ou pour partie par celui qu'on prétend le débiteur*), fie că procesul este început, fie că el este numai iminent (*soit que le procès soit déjà commencé, soit qu'il ne le soit pas encore, mais qu'il y ait lieu de l'appréhender*).

2) Vezi tom. VIII al Coment. noastre, pag. 606 și p. 610.

3) Cpr. Cas. rom. Bult. 1900, p. 315, 316; Trib. Mehedintzi, *Dreptul* din 1906, No. 53, p. 452. Répert. Sirey, *cod. vo.*, 4 urm. și 3) urm.; Dalloz, *Nouveau code civil annoté*, IV, art. 1597, No. 9 urm.; Tabacovici, *Prime elemente de drept civil*, III, 212, p. 103 (București, 1915), etc. — *Contra*: C. Craiova, *Dreptul* din 1890, No. 76; C. Iași și București, *Dreptul* din 1896, No. 65, p. 561 și *Cr. judiciar* din 1899, No. 39, p. 338. Cpr. Planiol, II, 1434, p. 480, nota 1 (ed. a 5-a), etc.

4) Vezi în acest sens Cas. rom. Bult. s. 1, anul 1875, p. 48; Bult. 1900, p. 315 și *Cr. judiciar* din 1900, No. 36, p. 286; C. București, *Dreptul* din 1901, No. 30, p. 236 și *Cr. judiciar* din acelaș an, No. 40, p. 322; Cas. fr. Sirey, 67, 1, 396, etc. Tot în acest sens se pronunță și doctrina. Vezi Aubry et Rau, V, § 359 *quater*, pg. 245, text și nota 5 (ed. a 5-a); Zahariae, *Handbuch des fr. Civilrechts*, II, § 339, p. 531, text și nota 71; Massé-Vergé, IV, § 693, p. 341, text și nota 6; T. Huc, X, 54; Thiry, III, 545; Arntz, III, 942; Laurent, XXIV, 58; Vigié, III, 680; Mourlon, III, 710; Marcadé, VI, art. 1597, No. II, p. 197 urm.; Budry-Lacantinerie, II, 732, p. 462 (ed. a 9-a); Baudry et Saignat, *Vente*, 263; Guillaouard, *Idem*, I, 133, 134; Duvergier, *Idem*, I, 199; Beudant, *Idem*, No. 55, p. 35 și No. 411, p. 294; Pand. fr., *vo* *Cession de droits litigieux*, 12 urm.

5) *Tr. de la Vente*, III, 583, p. 231 (ed. Bugnet).

Va să zică, sensul ce dăm cuvintelor *drepturi litigioase* din art. 1309, are în favoarea sa și tradiția. «Este fără tărie, zice art. 1172 din codul Calimach (879 C. austriac), tocmeala aceea prin care un avocat se va tocmi ca să ieșă o hotărîită plată, sau va cumpără pricina de gâlceavă încredințată lui».

Tribunalul nu admite modul nostru de a vedea, citând în sensul părerii sale opinia lui Baudry, care se pronunță însă în sens contrar, după cum am văzut în nota 4.

Trecem acum la al doilea punct din sentința tribunalului, asupra căruia el nu este, după părerea noastră, mai fericit.

Prin acest al doilea punct se pune, în adevăr, în principiu, că art. 1182 din codul civil se aplică și chitanțelor de plată a unor sume de bani. Doctrina și jurisprudența se pronunță însă și de astă dată în sens contrar, asemenea chitanțe făcând prin ele înșile credință despre data lor și fiind, ca atare, opozabile terților, prin urmare, și cesionarului care, dela data cesiunii, devine necontestat un terțiu. Inscrisurile sub semnătură privată, opozabile debitorului, fac aceeaș credință și față de creditorii chirografari ai acestuia, în ceea ce privește data, zice cu drept cuvânt Curtea de casație, pe cât timp nu se dovedește că aceste acte ar fi fost antedatate în mod fraudulos, și aceasta cu atât mai mult, atunci când este vorba de acte liberatorii, adică de chitanțele unor plăți făcute, în privința cărora, pentru motive de utilitate publică bine justificate, nu se poate admite în toată rigoarea ei regula din art. 1182 C. civil, privitoare la data certă 6).

Faptul că chitanțele înfățișate în specie nu erau timbrate, nu joacă nici un rol, tribunalul fiind obligat a le trimite la administrația financiară spre a fi timbrate și a se plăti amenda statornicită de legea timbrului.

Astfel fiind lucrurile, nu putem admite nici una din soluțiile consacrate de tribunal, deși ambele chestiuni decise sunt controversate, și deși punctul relativ la puterea probatorie a chitanțelor sub semnătură privată este mult mai delicat, decât punctul relativ la înțelesul cuvintelor «drepturi litigioase».

D. ALEXANDRESCO

6) Vezi Cas. s. II, 28 Mai 1913, *Dreptul* din 1913, No. 61, p. 485, 486 (decizie nereprodusă în Bult. Curței), precum și numeroasele autorități citate în tom. VII al Coment. noastre, pag. 179, nota 3; Colin et Capitant, *Cours élément. de droit civil français*, II, p. 235 (Paris, 1915). — *Contra*: Laurent, XIX, 335; C. București, *Dreptul* din 1903, No. 81, pag. 667, etc.